

Annex. Textos que s'exposen:

"Convé rebutjar la il·lusió que hi hagué un temps passats en què la narració històrica era fabulosa, mentre que en els temps moderns la veracitat i l'objectivitat defineixen el que es pot considerar "històric". Els estils han canviat, com ho han fet els mites, però la història segueix associada a les concepcions socials i als prejudicis dels historiadors i del seu públic, encara que uns i els altres tendeixin a creure, com ho feien els homes del passat, que els seus mites i els seus prejudicis són veritats indiscutibles"

(Fontana, Josep. *La història dels homes*. Barcelona: Crítica, 2000. p. 9)

"Els fets dels quals s'ocupa la història no guanyen ni perden res travessant les edats; tot el que s'ha vist en aquests fets, tot el que s'hi podrà veure, hi estava contingut des del dia en què es van realitzar; però no es deixen mai copsar plenament ni penetrar en tota la seva extensió; tenen, per dir-ho així, secrets innumerables que no s'escapen d'ells més que lentament, i quan l'home es troba en situació de reconèixer-los. I com tot canvia en l'home i al seu entorn: com el punt de vista des del qual considera els fets, i les disposicions que aporta a aquest examen, varien incessantment, es diria que el passat canvia amb el present; fets no percebuts es revelen en els fets antics; altres idees, altres sentiments són excitats pels mateixos noms, pels mateixos relats; i l'home s'adona amb això que, en l'espai infinit obert al seu coneixement, tot resta constantment inexhaurible i nou per a la seva intel·ligència, sempre activa i sempre limitada"

(Guizot F. *Histoire des origines du gouvernement representatif*. Paris: Didier, 1856. Vol. I, p. 2)

"De poder, amb molt de gust ens n'hauríem estat de tanta mitologia. Però estem convençuts que el mite és un llenguatge, un mitjà d'expressió, és a dir, no pas res d'arbitrari, ans un viver de símbols al qual li pertoca, com a tots els llenguatges, una particular substància de significats que cap altre no podia donar. Quan repetim un nom propi, un gest, un prodigi mític, expremem en mitja ratlla, en poques síl·labes, un fet sintètic i comprensiu, un nucli de realitat que vivifica i nodreix un organisme de passió, d'estat humà, tot un complex conceptual."

(Pavese, Cesare. *Diàlegs amb Leucò*. Barcelona: Laia, 1982)

"la veritat és més aviat l'íntima connexió del sentit de l'univers, una concepció que no es pot conèixer amb purs conceptes ni tampoc captar inductivament mitjançant l'acumulació d'experiències, sinó que tan sols es pot reviuir immediatament i comprendre intuïtivament. (*Shaftesbury, Anthony Ashley Cooper. Filòsof i polític anglès. 1671-1711*)

"(...)La ciència descobreix i la poesia crea? Tampoc. Crea la ciència, o descobreix? La pregunta té segles, i ha rebut respostes de tota mena. La teoria de Newton, la teoria d'Einstein, són creacions o descobriments? Per mi, són creacions, perquè són falses totes dues. La teoria de Newton és un cas particular de la relativitat especial d'Einstein, i només és correcte en el cas límit de velocitats molt petites en comparació amb la velocitat de la llum. La relativitat especial, amb el seu espai-temps pla, és un cas particular de la relativitat general, i només és correcte quan les forces gravitatòries són poc intenses. La relativitat general és tan sols una aproximació: les noves teories de supercordes ens estan donant, una mica a les palpentes, noves teories de la gravitació que no coincideixen exactament amb la relativitat general, ni tan sols com a límit. A tot això, afegiu-hi que les teories Newton i d'Einstein són clàssiques, i que la seva formulació correcta hauria de ser, en canvi, quàntica. AIXÍ, LA CIÈNCIA CREA UNA VISIÓ DEL MÓN, MÉS QUE NO PAS DESCOBREIX EL MÓN REAL. COM LA POESIA, PERÒ AMB MOLTES MÉS RESTRICCIONS, PERQUÈ LA SEVA VISIÓ S'HA D'AJUSTAR A UN SOL, GRAN OBJECTE, MENTRE QUE LA VISIÓ DEL MÓN DE LA POESIA ÉS SUFICIENT QUE CONCORDI AMB EL MÓN SUBJECTIU D'ALGUN LECTOR. És en aquest punt on la dialèctica objectivitat-subjectivitat, ja comentada, es manifesta amb més cruesa: com una qüestió d'univocitat o multivocitat de l'objecte, del món a descriure. (Jou, David. "Sobre el coneixement científic i el coneixement poètic". *Quaderns Fundació Caixa de Pensions*. Febrer 1989, N. 42)

"(...) La poesia, pel seu costat, pot ser útil a la ciència. Un dels aspectes en què ho pot ser és e l'assaig o la divulgació científica. (...) I la poesia, què més pot aportar a la ciència? El favor més gran seria que ens deslliurés del cientisme, que ens recordés que l'explicació científica no és l'única ni arriba a tot arreu. En aquest punt, mantenir la tensió entre coneixement poètic i coneixement científic seria, potser, prou útil, i ajudaria a conjurar el perill de la ciència que es proposa com a únic coneixement vàlid." (Jou, David. "Sobre el coneixement científic i el coneixement poètic". *Quaderns Fundació Caixa de Pensions*. Febrer 1989, N. 42)

"Una de les tesis centrals en J. Baudrillard és l'anàlisi de la DESAPARICIÓ DE LA REALITAT, que és substituïda per una sèrie de simulacres que no deixen d'autogenerar-se. "El discurs de la veritat és simplement impossible", va sostenir, "tots nosaltres, a l'igual que tots els sistemes, sentim l'avidesa de desbordar el nostre propi principi de realitat i refractar-nos en una altra lògica". La representació de la realitat es sobreposa a la mateixa realitat: el real ja no és aquell que es pot reproduir, sinó allò reproduït; pròpiament no hi ha realitat. "Hem suplantat el real pels signes del real". Aquestes idees van servir d'inspiració als germans Wachowski per a la pel·lícula cinematogràfica MATRIX, i les al·lusions al seu pensament són constants al llarg de film." (Universitat Autònoma de Barcelona. Biblioteca de Ciències Socials, <http://www.bib.uab.cat/socials/exposicions/ baudrillard/presentacio.htm>)

“Baudrillard creu que el significat, i en conseqüència el sentit, és autoreferencial: o sigui interpretat, segons la semiòtica estructuralista, en termes d'absència. Per exemple, *gos* significa *gos* no perquè ho indica el mot sinó perquè no indica *gat*, *arbre*, etc. Basant-se en aquest principi manté la idea que dins la nostra societat actual global, on la tecnologia de les comunicacions ha creat una proliferació excessiva de sentits, s'ha incitat a la creació d'un món on s'ha esborrat qualsevol significat i on la societat ha estat reduïda a una massa opaca, on el real ha estat reduït només a signes individuals autoreferencials de la seva existència (en contraposició al concepte d'aldea global de MCLUHAN).”

(Universitat Autònoma de Barcelona. Biblioteca de Ciències Socials, <http://www.bib.uab.cat/socials/exposicions/baudrillard/presentacio.htm>)

“Si ha podido parecemos la más bella alegoría de la simulación aquella fábula de Borges en que los cartógrafos del Imperio trazan un mapa tan detallado que llega a recubrir con toda exactitud el territorio (aunque el ocaso del Imperio contempla el paulatino desgarrar de este mapa que acaba convertido en una ruina despedazada cuyos girones se esparcen por los desiertos —belleza metafísica la de esta abstracción arruinada, donde fe del orgullo característico del Imperio y a la vez pudriéndose como una carroña, regresando al polvo de la tierra, pues no es raro que las imitaciones lleguen con el tiempo a confundirse con el original) pero ésta es una fábula caduca para nosotros y no guarda más que el encanto discreto de los simulacros de segundo orden.

Hoy en día, la abstracción ya no es la del mapa, la del doble, la del espejo o la del concepto. La simulación no corresponde a un territorio, a una referencia, a una sustancia, sino que es la generación por los modelos de algo real sin origen ni realidad: lo hiperreal. El territorio ya no precede al mapa ni le sobrevive. En adelante será el mapa el que preceda al territorio —PRECESIÓN DE LOS SIMULACROS— y el que lo engendre, y si fuera preciso retomar la fábula, hoy serían los girones del territorio los que se pudrirían lentamente sobre la superficie del mapa. Son los vestigios de lo real, no los del mapa, los que todavía subsisten esparcidos por unos desiertos que ya no son los del Imperio, sino nuestro desierto. El propio desierto de lo real.

De hecho, incluso invertida, la metáfora es inutilizable. Lo único que quizá subsiste es el concepto de Imperio, pues los actuales simulacros, con el mismo imperialismo de aquellos cartógrafos,

intentan hacer coincidir lo real, todo lo real, con sus modelos de simulación. Pero no se trata ya ni de mapa ni de territorio. Ha cambiado algo más: se esfumó la diferencia soberana entre uno y otro que producía el encanto de la abstracción. Es la diferencia la que produce simultáneamente la poesía del mapa y el embrujo del territorio, la magia del concepto y el hechizo de lo real. El aspecto imaginario de la representación —que culmina y a la vez se hunde en el proyecto descabellado de los cartógrafos— de un mapa y un territorio idealmente superpuestos, es barrido por la simulación —cuya operación es nuclear y genética, en modo alguno especular y discursiva. La metafísica entera desaparece. No más espejo del ser y de las apariencias, de lo real y de su concepto. No más coincidencia imaginaria: la verdadera dimensión de la simulación es la miniaturización genética. Lo real es producido a partir de células miniaturizadas, de matrices y de memorias, de modelos de encargo— y a partir de ahí puede ser reproducido un número indefinido de veces. No posee entidad racional al no ponerse a prueba en proceso alguno, ideal o negativo. Ya no es más que algo operativo que ni siquiera es real puesto que nada imaginario lo envuelve. Es un hiperreal, el producto de una síntesis irradiante de modelos combinatorios en un hiperespacio sin atmósfera. En este paso a un espacio cuya curvatura ya no es la de lo real, ni la de la verdad, la era de la simulación se abre, pues, con la liquidación de todos los referentes —peor aún: con su resurrección artificial en los sistemas de signos, material más dúctil que el sentido, en tanto que se ofrece a todos los sistemas de equivalencias, a todas las oposiciones binarias, a toda el álgebra combinatoria. No se trata ya de imitación ni de reiteración, incluso ni de parodia, sino de una suplantación de lo real por los signos de lo real, es decir, de una operación de disuasión de todo proceso real por su doble operativo, máquina de índole reproductiva, programática, impecable, que ofrece todos los signos de lo real y, en cortocircuito, todas sus peripecias. Lo real no tendrá nunca más ocasión de producirse —tal es la función vital del modelo en un sistema de muerte, o, mejor, de resurrección anticipada que no concede posibilidad alguna ni al fenómeno mismo de la muerte. Hiperreal en adelante al abrigo de lo imaginario, y de toda distinción entre lo real y lo imaginario, no dando lugar más

que a la recurrencia orbital de modelos y a la generación simulada de diferencias.
Disimular es fingir no tener lo que se tiene.
Simular es fingir tener lo que no se tiene. Lo uno remite a una presencia, lo otro a una ausencia. Pero la cuestión es más complicada, puesto que simular no es fingir: «Aquel que finge una enfermedad puede sencillamente meterse en cama y hacer creer que está enfermo. Aquel que simula una enfermedad aparenta tener algunos síntomas de ella» (Littré). Así, pues, fingir, o disimular, dejan intacto el principio de realidad: hay una diferencia clara, sólo que enmascarada. Por su parte la simulación vuelve a cuestionar la diferencia de lo «verdadero» y de lo «falso», de lo «real» y de lo «imaginario». El que simula, ¿está o no está enfermo contando con que ostenta «verdaderos» síntomas? Objetivamente, no se le puede tratar ni como enfermo ni como no-enfermo. La psicología y la medicina se detienen ahí, frente a una verdad de la enfermedad inencontrable en lo sucesivo.
(Baudrillard, Jean. *Cultura y simulacro*. Barcelona: Kairós, 1978)